

Barbora Turková
Karel Ladislav Kukla – pozorovatel

(Posudek vedoucího bakalářské práce)

Předností bakalářské práce Barbory Turkové je bezpochyby výběr tématu. Nesouhlasím sice s jejím (tříkrát opakovaným) tvrzením, že „Kukla patří spíše k zapomenutým autorům“, ale rozhodně představuje typ spisovatele, který stál stranou učebnicemi reflektovaného literárního dění na konci 19. století a který originalitou svých námětů i způsobem jejich zpracování obecné představy o literatuře před sto lety rozšiřuje. Zvláště pokud se, jak autorka deklaruje, zaměříme na jeho reportážní prózy s námětem sociálně slabých a vyloučených obyvatel velkoměsta, konkrétně Prahy.

Z tohoto hlediska je práce racionálně a přehledně vystavěna. Po stručné biografické kapitole následuje charakteristika prostředí, v němž se Kuklovy prózy odehrávají, připomínka dobové literární situace a pak už ústřední kapitoly: typologie charakteristických postav a míst, jimiž se Kukla zabývá. Závěrečná kapitola je věnována fenoménu nouzových kolonií, tedy prostoru v literární reflexi poměrně opomíjenému.

Pokud jde o náplň jednotlivých částí, lze však s prací na mnoha místech polemizovat. Když např. v úvodu, v němž se pokouší o terminologické vymezení základních pojmů, autorka píše o časté „sexuální nevázanosti“ pražské chudiny, měla by uvést, z jakých představ či zdrojů vychází. Totéž platí o jejím konstatování „nikdy nepřiznaného soupeření s E. E. Kischem“: pokud je autor nepřiznal, odkud o něm vlastně víme? Kuklův život byl podle autorky „plný protikladů a paradoxů“, bohužel však neuvádí žádný příklad, v čem by tato protikladnost měla spočívat. Určitý rozpor konstruuje sama, když píše, že „jeho hry si získaly oblibu“ (11), ale že „jako dramatik se neprosлавil“ (13). Kapitola o Praze na přelomu století je myslím až příliš soustředěna k problematice asanace. Konstatuje sice Kuklovo stanovisko i fakt, že bylo v rozporu s názory většiny kulturní veřejnosti, ale vysvětlit spisovatelovu motivaci se nepokouší. V části o spisovatelích, kteří ve svém díle rovněž Prahu tematizovali, autorka připomíná především pražské rodáky (Arbes, Brod, Kisch, Leppin, Včelička), mimopražské (Čapek Chod, Mrštík) nanejvýš zmiňuje; její výběr působí poněkud náhodně a nesystematicky (neodpovídala by např. námětu práce spíše Leppinova povídka *Strašidlo židovského města* než jeho román *Severinova cesta do temnot?*). Charakteristiky pražského nočního a hospodského života, které následují, jsou plné citací z Kuklových próz, občas doplňovaných z další literatury, kromě deskripce však mnoho nového nepřinášejí. Totéž platí o následné části, jež chce být „typologií postav v díle K. L. Kukly“, ale setrvává vlastně jen u charakterologie historických osobností, které se v jeho díle objevily. Nad Kuklovými údaji se autorka příliš nezamýšlí (za jaké „pařížské revoluce v roce 1828“ se vlastně narodila Líza z barikád?). Přitom právě tady by bylo možné srovnat např. obraz dr. Uhra v díle Haise Týneckého a Kuklově, portrét Bakuninův u Kukly a u jiných autorů – alespoň pokus o srovnání osudů Tonky Šibenice v povídce Kischově a Kuklově ukazuje, jak produktivní by taková komparace mohla být. Zároveň by se mohla stát východiskem k definování hranice

mezi reportážním záznamem a beletristickou fikcí, které v práci chybí. Ani závěrečná kapitola o nouzových koloniích se nevymyká charakteru celé práce: je faktograficky obsáhlá a podrobná, ale přináší jen málo nových a originálních postřehů.

Práci sráží i poněkud nedbalé formální zpracování (kurziva, odkazy, Pátá čtvrť x „pátá čtvrť“, přivlastňovací zájmena, „důvodem Uhrovi smrti bylo“ atd.) a občas i frazeologismy a floskule („jakási magičnost Prahy“ atd.). Některé závěry působí nedomyšleně (např. když autorka ze skutečnosti, že Kukla se zabýval sociálními otázkami, vyvozuje závěr, že „se tak řadí k levicově zaměřeným autorům“). Protože jde o práci z pomezí literární historie a historie, bylo by možné ji doplnit o další odbornou literaturu, která by autorčin pohled upřesnila (např. Cibulkova a Hlavačkovy sborníky Chudinství a chudoba jako sociálně historický fenomén (2013) a zejména Sociální myšlení a sociální praxe v českých zemích 1781–1939 (2015).

Práci doporučuji k obhajobě a vzhledem ke zmíněným přednostem i nedostatkům navrhuji její hodnocení známkou „velmi dobře“.

V Praze, 17. 1. 2020

PhDr. Václav Vaněk, CSc.